

Overdenking in de dienst voor kerk en wijk, Capelle-Schollevaar, 28 januari 2007

Thema: 'ZEVEN dagen – een volmaakte week' naar aanleiding van Exodus 20: 8-11 en Deuteronomium 5: 12-15

1. De week, ingesteld door God, zó vanzelfsprekend...

Stelt u zich dat eens voor een week zonder rustdag. Of eigenlijk: dat de tijd er is, zonder weekindeling. Niet steeds periodes van zeven dagen, maar een tijdlijn die altijd doorgaat, die hooguit ingedeeld is in maanden, vanwege de maanstanden, en in jaren, vanwege de zon. Maar geen weken. Dus nooit het maandagevoel, maar ook nooit het gevoel dat je naar het weekend toeleeft. Het zit er zo ingebakken, het besef, van binnen, dat wij leven in weken, dat we bijna zouden vergeten dat we dat ritme te danken hebben aan de Bijbel, aan God Zelf. De Here God Zelf heeft dat bedacht: zes dagen werken, één dag rust. Het is een soort maat, waardoor er ritme komt in ons leven, waardoor er muziek zit in het leven.

Het is bijna niet voor te stellen, maar toch hebben vele volken en vele culturen het moeten doen zonder weekindeling. En in de Sowjet-Unie schijnt het nog weleens geprobeerd te zijn, om weken van tien dagen in te voeren: negen dagen werken, één dag rust. Maar het werd één grote mislukking. God weet wel wat Hij doet! Zeven, het getal van de volheid. Een week van zeven dagen in een volmaakte week.

2. Waarom is een werkverbod nodig?

We hebben gelezen over de instelling van de sabbath, het vierde gebod uit de Tien Geboden. 'Houd de sabbath in ere, het is een heilige dag. Zes dagen lang kunt u werken en al uw arbeid verrichten, maar de zevende dag is een rustdag, die gewijd is aan de HEER, uw God, dan mag u niet werken' (Exodus 20: 8-10). God zet ons als het ware hardhandig stil: 'Dan mág u niet werken'. Je zou zeggen: 'Waarom is dat eigenlijk nodig, zo'n hardhandig verbod? Het is toch heerlijk, dat je na zes dagen eindelijk eens even níét hoeft, even heerlijk ontspannen, even geen verplichtingen?'

En toch: we weten het allemaal, er is een hardhandig verbod voor nodig om ons stil te zetten, want er is altijd druk, pressie om toch door te gaan. Er zijn klanten, er moet verdiend worden, of je wilt je baas niet teleurstellen. Of het werk is zo belangrijk. Of er zit onrust van binnen. Of je hebt teveel gelummeld en je moet nodig wat inhalen. Er is altijd maar druk, om tóch te gaan werken. En God zegt: 'Nee! Zes dagen is genoeg! Nu móét je het koord even slap laten hangen.'

Waarom is dat? Waarom die wekelijkse rustdag? Nou, in Exodus 20 zegt God: 'Ik heb dat Zelf óók gedaan. In zes dagen heb Ik de hemel en de aarde gemaakt, de zee en alles wat daarin leeft, maar op de zevende dag heb Ik uitgerust van Mijn werk.' En als we dan terugbladeren naar Genesis 1: 31 en Genesis 2: 2, dan zien we dat God rondkijkt en alles ziet wat Hij gemaakt heeft, en dat Hij ervan geniet. 'Het is zéér goed!' God gaat dus ook niet maar door en door en door, nee, Hij rust uit om te genieten van wat Hij gedaan heeft. Hij heeft dat plezier in, Hij scheidt daar vreugde in!

En daarom grijpt God ons als het ware in de kraag, en Hij zegt: 'Stop even! Ga niet altijd door! Maar sta nou eens even stil en geniet van wat je gedaan hebt. Kijk maar eens rond en wees dankbaar voor de afgelopen zes dagen. Kom even tot bezinning, en besef weer waarvoor je leeft. Je leeft

niet om te werken, je leeft om lief te hebben. Om Mij lief te hebben boven alles, en om de mensen lief te hebben, de mensen om je heen.'

3. De rustdag zet ons het leven in het juiste kader

De zevende dag, de rustdag, helpt ons om weer te weten waar we voor leven. En kennelijk hebben wij het nodig, als mensen, om daarvoor stilgezet te worden. Want als het aan ons lag, dan gingen we maar door. Zeven dagen werken, één dag alleen maar genieten en dankbaar zijn. En naar wie kun je beter toe met je dankbaarheid, dan naar God? Daarom is die zevende dag, die rustdag ook een dag voor God. Waar kun je beter zijn, na een drukke week, dan in de kerk, om Hem de lof toe te zingen? Of thuis, als je meeluistert met de dienst?

De wekelijkse rustdag helpt ons om de dingen weer in de juiste proporties te zien. Die ene dag brengt ons weer bij God Zelf. En die ene dag brengt ons ook weer bij elkaar. Want de rustdag heeft ook een sociale dimensie. Het vierde gebod gaat niet alleen over onszelf, nee, ook je hele omgeving moet je met rust laten. Zelfs je vee mag rusten, die dieren hebben ook recht op een dag vrij. En dat allemaal in een tijd waarin er nog geen Partij voor de Dieren was... (geen Marianne Thieme).

'Want', zegt Mozes dan, als hij in Deuteronomium 5 die Tien Geboden nog eens een keer herhaalt, 'want u moet bedenken dat u zélf slaven bent geweest in het land Egypte, en dat God u uit die slavernij bevrijd heeft.' Oftewel: God heeft jullie in de vrijheid gesteld. Neem daarom wekelijks die dag vrij, en leg op die dag ook geen druk op een ander. Gun die rust ook aan de ander.

4. Uitrusten doe je ook sámen!

Daarom hebben christenen door de tijd heen altijd de nadruk gelegd op een gezamenlijke vrije dag. Want als de één op maandag vrij heeft, en de ander op donderdag, en weer iemand anders op zondag, dan gaat toch altijd de machine van de samenleving verder, en het is veel moeilijker om elkaar te ontmoeten, om samen te genieten van de rust, en om samen God te dienen. Uitrusten doe je niet alleen, dat doe je óók samen.

Ik sprak eens een Engelsman, die vier jaar in Nederland had gewoond, en toen weer terugging naar Engeland. Ik vroeg hem: 'Wat neem je vooral mee na die vier jaar?' Hij hoefde niet lang na te denken: 'De Dutch Sunday! Wat heerlijk om 's zondags niet gebeld te worden voor je werk, om niet te vergaderen en geen verplichtingen te hebben!' Natuurlijk, je kunt de zondag heel wettisch invullen: 'Dit mag niet en dat mag niet!' waardoor die dag een vervelende dag wordt, waar je elke week weer tegenop ziet. Dan heb je het niet begrepen. Maar als je je stil láát zetten, om het leven te víéren, dan heb je begrepen waar het om draait. De rustdag geeft ons uitzicht over ons leven, alsof we op een heuveltop staan. Het is een dag die ons in de nabijheid van God brengt. De rustdag is een dankdag, 'elke week een feestdag, vandaag ook weer'.

5. Waarom de zondag in plaats van de sjabbath?

Intussen viëren wij, als christenen, niet meer de zévende dag, maar de eerste dag. De Joden viëren de sjabbath, wij de viëren de zondag. Hoe zit dat dan? Er zijn mensen die

zeggen dat dat puur en alleen een anti-Joodse maatregel geweest is van de vroege kerk, om de zondag als rustdag in te voeren in plaats van de sjabbath. Nu speelde dat wel mee, helaas, want anti-Joodse tendenzen zijn er door de hele kerkgeschiedenis heen geweest, tot grote schande en schade van de kerk. Maar in grote lijnen is het een meer vloeiende beweging geweest. De niet-Joden in het Romeinse Rijk hadden geen vrije dagen, net zoals ik aan het begin schetste: er waren geen weken, de tijd ging altijd door. Maar de eerste christenen leerden denken in een ritme van zeven dagen, en op de eerste dag, de dag waarop Jezus was opgestaan, kwamen ze al heel vroeg bij elkaar, vóórdat ze naar hun werk moesten. De opstandingsdag werd de dag van de wekelijkse samenkomst. We kunnen dat al lezen in Handelingen 20: 7. Keizer Constantijn, de eerste Romeinse keizer die tot geloof in Jezus Christus kwam, heeft in de vierde eeuw die opstandingsdag tot vrije dag verklaard.

Nu valt daar héél veel over te zeggen, over die omslag van sabbath naar zondag, en er zijn ook heel wat christenen die dat een grote fout vinden, maar je kunt er ook een diepe en rijke symboliek in zien. Je zou kunnen zeggen: op de sjabbath, op de zevende dag mag je rusten nádat je gewerkt hebt. Dat is heerlijk, dat is een groot geschenk. God leert je om dankbaar te zijn, om te genieten, om Hem de eer te geven en om tijd vrij te maken voor andere mensen. De sjabbath is een zegen.

6. De éérste dag vrij: dat is genade!

Maar de opstandingsdag, de eerste dag, die gaat eigenlijk nog een stap verder. De zondag als vrije dag, die krijg je al vóórdat je ook nog maar íéts in die nieuwe week hebt kunnen doen. Je hebt nog helemaal niet kunnen werken, en je krijgt al een vrije dag! Alsof je aan een nieuwe baan begint, en je nieuwe werkgever zegt: 'Joh, ga eerst maar lekker drie weken op vakantie.'

Zoiets is toch ongehoord? Dat gebeurt nergens! Maar wél bij God! De eerste dag van iedere week krijg je vrij! Waarom? Dat is nou de kern van de bijbelse boodschap: omdat Jezus alles voor je gedaan heeft. Omdat Hij aan het kruis al jouw schulden heeft afbetaald bij God. Dat is genade! Dat je met lege handen bij God mag komen, en dat Hij ze dan vult. En als wij dan maandag aan het werk gaan, dan doen wij dat niet omdat we daarmee onszelf moeten bewijzen. Zo werkt dat in onze samenleving wél vaak. Dan wordt er gekeken naar je werk, en daar word jij op beoordeeld. In een voorstelrondje gaat het heel vaak om: 'Wat doe je in het dagelijks leven? Hoe interessant ben jij?'

'Nee,' zegt God, 'Ik geef je eerst een dag vrij. Jij mag met Jezus Christus opstaan in een nieuw leven. En je identiteit wordt dan bepaald door Hem. Jij bent een waardevol mens, omdat Jezus Christus waardevol is. Jij bent een mens met eeuwigheidswaarde, omdat Jezus Christus jou eeuwig leven geeft.'

Dus als wij de eerste dag vieren, als vrije dag, dan gaan wij niet in tegen de Tien Geboden, nee, dan komt dat vierde gebod uit die Tien Geboden ten volle tot bloei. Wij mogen leven van Gods genade. God neemt ons onvoorwaardelijk aan, al hebben wij nog niets gepresteerd. En vanuit die genade, vanuit die opstanding in een nieuw leven, mogen wij op maandag aan de slag. En op de volgende zondag

mogen we dan des te meer dankbaar zijn, voor alles wat we móchten doen, waar God ons voor wilde gebruiken.

7. Eens vallen de sjabbath en de zondag samen!

Zo wordt een week een volmaakte week, door dit goddelijke ritme. En van week tot week komen we dichter bij de dag dat Jezus terugkomt op aarde, om alle dingen nieuw te maken. Hij heeft het gezegd: 'Ik kom terug, iedereen zal Mij zien' (Openbaring 1: 7). Dan zullen de doden opstaan, en dan zal Gods Koninkrijk volle realiteit worden. En weet u wat ik nou zo mooi vind? Op die dag vallen sjabbath en zondag helemaal samen. Want na deze aardse lijdensweek zal dan de grote rustdag aanbreken. Na al het werk hier op aarde, na al ons gesjouw en gezwoeg, mogen we dan opademen bij God. Het is de grote sjabbath. Maar tegelijk betekent die dag: een nieuwe start. Opstandingsdag. Begin van een nieuwe tijd, waarin God ons één en al is. Een tijd waarin alles goed is, geen tranen meer, geen pijn.

Jezus komt terug, en hoe zal Hij ons dan aantreffen? Zullen we Hem begroeten, met blijdschap en dankbaarheid? Is ons leven geborgen bij Hem? Of zullen we vluchten voor Hem? Bang? Angstig? Dat is een belangrijke vraag. Vandaag is het zondag. En vandaag zegt Jezus: 'Kom maar! Kom maar bij Mij, en volg Mij. Ga met Mij mee.' Doe dat maar, misschien wel voor het eerst, maar ook elke week weer. Want elke zondag is het opstandingsdag. Dag om op te staan. En mee te gaan met Jezus.

En als we zo toeleven naar Hem, dan wordt de dag van Zijn komst een heerlijke dag. Begin van een nieuwe week, een volmaakte week, die voor eeuwig zal duren. Amen.

Reageren? Bel of mail: René van Loon, 010-442 6280, c.m.van.loon@freeler.nl